

РЕШЕНИЕ

№ 6

гр. София, 03.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 4-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на четиринадесети ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Мария Яначкова

Членове: Елизабет Петрова
Десислава Б. Николова

при участието на секретаря Павлина Ив. Христова
като разгледа докладваното от Мария Яначкова Въззивно гражданско дело
№ 20221000500608 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 – 273 ГПК.

С решение № 265670 от 8 септември 2021г. по гр. д. № 16092/2019г., поправено с решение от 23 декември 2021г., Софийски градски съд, I ГО, 2 състав е осъдил „Застрахователно акционерно дружество ДаллБогг :Живот и Здраве” АД да заплати следните суми: 1. на В. Ю. В. - 150 000,00 лева обезщетение за неимуществени вреди от пътно-транспортно произшествие, настъпило на 05.11.2018г. (при допуснатата очевидна фактическа грешка – вярната дата е 07.05.2019г.), на основание чл. 432, ал. 1 от Кодекса за застраховане (КЗ), връзка с чл. 429, ал. 1, т. 1 от КЗ, плюс законната лихва от 10.07.2019г. до окончателното изплащане по иск, предявен като частичен от 200 000,00 лева; - 450,00 лева на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК - разноси по делото; на адвокатско дружество „Й. и Е.“ – 5 236,00 лева адвокатско възнаграждение с ДДС на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК; на СГС – 5 900,00 лева държавна такса - на основание чл. 78, ал. 6 от ГПК.

Производството пред въззивния съд е образувано по въззивна жалба на ответника „Застрахователно акционерно дружество ДаллБогг :Живот и Здраве” АД и на третото лице – подпомагача го страна – ЗАД „Армеец“ АД

срещу решението на първоинстанционния съд в осъдителната му част, съответно в частта над присъдения размер на обезщетение от 100 000 лв. (съобразно молба – уточнение от ЗАД „Армеец“ АД). С доводи за неправилност на решението, концентрирани върху нарушение като резултат на материалния закон – чл. 45 и чл. 52 ЗЗД, искат отмяната му в съответната осъдителна част, евентуално частична отмяна с оглед определянето на друг процент на „съвина“ на двамата съизвършители на ПТП.

Насрещната страна – В. Ю. В. е оспорила жалбата на ответника.

ЗАД „Армеец“ АД също е оспорил жалбата на ответника в частта ѝ, в която са изложени доводи, че застрахованият при него водач е причинил ПТП.

За да постанови решението си, първоинстанционният съд е приел, че в полза на ищцата е възникнало вземане срещу ответника, застраховал гражданската отговорност на делинквента, за обезщетение за вреди в размер на 150 000 лв. - с оглед характера и тежестта на получените увреди на 17 годишна възраст, проведеното лечение, възстановителния период, търпените болки и страдания, както и неудобства, получените козметични дефекти, икономическите условия в страната и практиката на високостепенните съдилища. Обезщетението, което е присъдено, е съобразено с диспозитивното начало – искането на ищцата. Съдът е приел още, че застрахованият при третото лице водач е съизвършител на непозволеното увреждане с принос, оценен на 30 %, тъй като е минал на червен за него сигнал на светофара и зелен за другия водач, с което е предизвикал предприемане на действия от последния за избягване на удара между тях, довели до настъпването на ПТП.

Софийски апелативен съд, като въззивна инстанция, в рамките на правомощията си, уредени в чл. 269 ГПК, съобразно и разясненията, дадени в ТР № 1/09.12.2013г. по тълк. дело № 1/2013г. на ОСГТК на ВКС, намира, че обжалваното решение е валидно; то е и допустимо, а като косвен резултат от решаващата си дейност счита същото за правилно.

Застраховането срещу гражданска отговорност е правоотношение, по силата на което застрахователят се задължава да обезпечи застрахователна закрила срещу риска от възникване на гражданска (деликтна) отговорност в тежест на застрахования, като при настъпване на застрахователното събитие,

плаща дължимото от последния обезщетение за вредите, причинени на трети лица. Застрахователното събитие при тази застраховка, като проекция на застрахователния риск, е възникването на гражданска отговорност в тежест на застрахования. Отговорността на застрахователя възниква на основание застрахователно правоотношение, а отговорността на причинителя на непозволеното увреждане, на основание деликт. Т. н. пряко право на увредения срещу застрахователя по чл. 432, ал. 1 КЗ за изплащане на застрахователното обезщетение, предявено в настоящия процес, и правото му да търси обезщетение на деликтно основание, възникват в един и същи момент – този на настъпването на застрахователното събитие (в случая ПТП), при което е причинено непозволеното увреждане. За упражняване на прякото право на увреденото лице не е необходимо гражданската отговорност на застрахования да бъде установена със сила на пресъдено нещо, в случая обаче той е признат за виновен от наказателния съд с одобрено от него споразумение.

С оглед спорния предмет на делото във въззивното производство, въпреки обстоятелството, че решението на първоинстанционния съд се обжалва изцяло от ответника, въззивният съд в правоприлагащата си дейност, предвид оплакванията срещу приетото от първоинстанционния съд и акта на наказателния съд, постановен по повод процесното ПТП, изхожда от положението, че ищцата е пострадало лице от ПТП, станало на 07.05.2019г., а ответникът е застраховал гражданската отговорност на делинквента Г. Н. Г. (вж. чл. 297 вр. чл. 298, ал. 1 ГПК вр. чл. 429 – 437 вр. чл. 477 и сл. КЗ). Той е признат за виновен за нарушение на чл. 21, ал. 1 ЗДвП – за управление на лек автомобил в населено място със скорост от 64 км/ч и за причиняването на средна телесна повреда и на ищцата, изразяваща се в счупване на лявата голямопищялна кост, довело до трайно затруднение на движенията на долния ляв крайник за повече от 30 дни; счупване на тазовия пръстен на две места – в областта на горното и долното рамо на срамната кост вдясно и в областта на сакрума вдясно, отделно и в съвкупност, поради анатомичната и функционалната свързаност с долните крайници, довело до трайно затруднение на движенията на долния десен крайник за срок повече от 30 дни ; счупване на дясната голямопищялна кост в горния ѝ край, наложило извършване на репозиция под рентгенов контрол и поставяне на имобилизация, което води до трайно затруднение на движенията на десния

долен крайник за срок повече от 30 дни - престъпление по чл. 343, ал. 3, б. „а“ вр. ал. 1, б. „б“, пр. 2 вр. чл. 342, ал. 1, пр. 3 НК - така одобрено от съда споразумение по НОХД № 4100/2021г. на СРС, НО, 1 състав, задължително за гражданския съд, разглеждащ гражданските последици от деянието относно това дали е извършено деянието, неговата противоправност и виновността на дееца, вкл. в случая по отношение на съставомерния резултат от деянието (чл. 300, чл. 413, ал. 2 вр. ал. 3 НПК). При това положение правоизключващи отговорността на водача Г. възражения (като това, че за него събитието е било непредотвратимо, дори и при управление с разрешена скорост) на ответника, застраховал отговорността му, са недопустими. Следователно установено е на настоящия етап от производството, че ищцата като пострадала е претърпяла неимуществени вреди от ПТП от 07.05.2019г., на което е основан искът ѝ.

Спорно във въззивното производство е какъв е размерът на обезщетението, предназначено да възмезди болките и страданията, понесени от ищцата, при оспорени като необосновани изводи на първоинстанционния съд относно тежестта на получените увреди, интензитета на търпените болки и остатъчните последици от травмите и като резултат направени според жалбоподателите в нарушение на материалния закон – чл. 52 ЗЗД. Спорен е и въпросът на колко се оценява приносът на всеки от участниците – водачи на МПС в ПТП – застрахованият при ответника и застрахованият при третото лице водач. Ответникът излага съображения, че застрахованият при него водач има по-малък принос към настъпването на ПТП, причинено от другия водач поради навлизането му на червен сигнал в кръстовището, а третото лице счита, че приносът на застрахования при него водач, ако е наличен, е минимален, тъй като той не е навлязъл до средата на пътната лента на другия автомобил, управляван с превишена скорост.

От заключението на изслушаната по делото съдебно-медицинска експертиза, изготвено и след преглед на пострадалата, което съдът е възприел, и срещу приетите въз основа на него фактически положения няма оплаквания, както и от показанията на св. Б. (майка на ищцата), кореспондиращи на другите данни по делото, е установено, че В. В. (не се спори, че е родена на 24.05.2021г., а ПТП е станало, когато е била ученичка в 11 клас), преди ПТП се чувствала добре, през лятото ходила на море и плувала; от ПТП тя е получила, съобразно и обсъденото по-горе одобрено споразумение, политравма с контузия на главата и разкъсно-контузни рани в областта на

дясната вежда и челната област от по един сантиметър всяка; - счупване на горното и долното рамо на дясната срамна кост в таза; - парафораминално счупване на сакрума вдясно и сублуксация на лявата сакро-илийчна става в таза; - счупване на левия голям пищял в средната му част с дислокация и нарушение на периоста; - счупване на еминенция интеркондилика на десния голям пищял (вътреставно счупване в колянната става) с хондрален дефект на латералния тибиален кондил и развитие на синовиит;- разкъсно-контузна рана в областта на лявото ходило. Пострадалата е била оперирана пет пъти - закрито е наместено счупването на левия голям пищял с фиксация с интрамедуларен пирон с проксимално и дистално заключване; счупването на сакрума и луксацията на лявата сакро-илийчна става са били наместени открито и са били фиксирани с плака в задния отдел на таза. Около два месеца по-късно е била извършена артроскопия и е бил установен хондрален дефект на латералния тибиален кондил и синовиит. През м.01.2020г. са премахнати интрамедуларния пирон и плаката в лявата голямопищялна кост. Пострадалата е извършвала физио и рехабилитационни процедури. Възстановявала се е около една година. При прегледа от вещото лице (м.02.2021г.) тя все още е била с траверсната плака в таза, която подлежи на изваждане. В. В. е изпитвала много силни болки, дължащи се на характера на счупванията, като болки и страдания е предизвикало и поставянето на уретрален катетър. Болките са били силни и в следоперативния период, по време на рехабилитацията също е изпитвала болки, каквито изитва и при студено време. Обслужването ѝ е било много затруднено, защото около два месеца е била на постелен режим - неподвижна без опора, на която да стъпи. Счупванията са зараснали добре, предстои премахване на плаката в таза, която създава дискомфорт, без да се очакват усложнения по време на раждане. Възможно е обаче след 10-15 години пострадалата да развие дегенеративен артрит от счупването на еминенция интеркодилика и хондралния дефект на латералния тибиален кондил. В областта на лицето пострадалата има едносантиметрови трайни белези на дясната вежда и в средата на челото над веждите, такива има и по двете колена и единия глезен, поради което майка ѝ е разказала, че през лятото тя се облича с дълги панталони и избягва да плува в морето, защото се срамува от белезите. Обобщено е в заключението на СМЕ, че пострадалата не е получила трайни травматични увреждания, за които да не съществува лечение, като с траен

характер са белезите. Установено е още по делото от показанията на св. Б., че след получаването на травмите и по време на лечението пострадалата се притеснявала, че ще остане инвалид, както и, че няма да може да завърши училище навреме, тъй като искала да учи в Софийския университет, където била приета впоследствие, станала, по мнение на майка си, по-борбена и силна след ПТП.

От диагнозите, поставени на ищцата, в приетите във въззивното производство болнични листове не може да се направи извод, като този който се цели, а именно – че лечението на пострадалата продължава.

По размера на търсеното обезщетение:

Съгласно ППВС № 4/1968г. при определяне на размера на неимуществените вреди следва да се вземат предвид всички обстоятелства, обуславящи тези вреди и то не само чрез посочването им, но и при отчитане на тяхното значение за размера на вредите. В приложение на чл. 52 ЗЗД, при приетото за установено в първоинстанционното производство и възприето в настоящото относно характера и тежестта на уврежданията на здравето на пострадалата, която на навършени 17 години е получила множество травми, в това число фрактури на крайници и в областта на таза, довели до пълното ѝ обездвижване поради липса на опора за период от около 2 месеца, в който тя е била напълно зависима от чужда помощ, предприетото оперативно лечение с поставяне на пирон и плака, както и предстоящо такова по изваждане на плака от таза, търпените болки, вкл. и интензивни, както и по време на рехабилитацията, получените трайни козметични дефекти, дългия период от около година за възстановяване от травмите, обстоятелствата, при които е настъпило ПТП (безспорно е, че ищцата е ударена като пешеходка по време, когато се е намирала на тротоар на мост на кръстовището, като след удара е паднала в реката), въпреки липсата на трайни неблагоприятни последици за физиката и работоспособността ѝ, но при проявяващи се болки при промяна на времето, при съобразяване и на икономическите условия в страната към момента на настъпване на вредите, а като ориентир съответните нива на застрахователно покритие към релевантния за определяне на обезщетението момент, индиция за икономическите условия, въззивният съд също счете, при така релевираните доводи на страните във въззивното производство, че обезщетение в размер на 150 000 лв. отговаря на принципа на

справедливостта, прогласен в чл. 52 ЗЗД. Върху определеното обезщетение за неимуществени вреди следва да се присъди и законната лихва от датата, от която е присъдена, без във въззивното производство да е повдигнат спор относно момента на забавата. САС намира, че няма основания за намаляване на присъденото от първоинстанционния съд обезщетение, при съобразяване на характера и тежестта на множеството увреждания, въпреки, както се посочи, липсата на трайни физически функционални увреди, но при отчитане на дългия период на физическо възстановяване и проявата на типичните периодични болки след счупването на костта, както и при съобразяване на последиците за емоционалното състояние от травмиращото събитие и получените от него увреди за един млад човек. Съдът отчете обаче липсата на трайни негативни последици за психоемоционалния статус на пострадалата – в тази връзка и приемането ѝ в СУ, въпреки трудностите при обучението ѝ по време на лечението и част от възстановителния период. Обстоятелството, че по думите на майка ѝ тя е станала по-борбена след възстановяването от ПТП, не може да бъде аргумент (и той не почива на морала) за намаляване на обезщетението, доколкото категорично участието в ПТП като пострадал не може да се разглежда като фактор за развитие на личността.

С оглед изложеното доводите, релевирани в производството, за нарушение на чл. 52 ЗЗД, поддържани от ответника и третото лице, са неоснователни.

По възражението за съизвършителство, релевирано в срока за отговор на исковата молба, поддържано и във въззивното производство от ответника и третото лице като довод за неправилност на обжалвания акт поради неправилна оценка на приносите на двамата водачи:

Поначало при съпричиняване на увреждането от няколко делинквенти, застрахователят по застраховка „Гражданска отговорност“, сключена с един от тях, отговаря спрямо увреденото лице за пълния размер на вредите до размера на застрахователната сума, а не съобразно приноса за увреждането на застрахования при него делинквент (арг. чл. 53 ЗЗД). Застрахователят по застраховка „Гражданска отговорност“ на един от делинквентите при действието на КЗ, в сила от 01.01.2016г., отговаря спрямо увреденото лице солидарно с останалите застрахователи, а предвид функционалната обусловеност на прякото право от деликтното право

отговаря по отношение на увредения в обема, в който отговаря застрахованият при него делинквент - за всички вреди и в пълния им размер, като отговорността на застрахователя би била лимитирана единствено от застрахователната сума по договора за застраховка (вж. чл. 499, ал. 7 КЗ и решения по чл. 290 ГПК, постановени при действието на КЗ отм., № 121 от 18.09.2014г. по т. д. № 2859/2013г., ВКС, ТК, I ТО на ВКС; № 192 от 2 ноември 2017г. по т. д. № 416/2017г., ВКС, ТК, I ТО на ВКС; № 52 от 28.05.2019г. по т. д. № 1497/2018г., ТК, I ТО на ВКС; вж. и мотиви към определение № 180 от 23.03.2011г. по т. д. № 812/2010г., ТК, II ТО на ВКС). С оглед изложеното, за обема на търсената в производството отговорност на ответника, степента на принос на всеки от водачите - причинители на вредоносния резултат е ирелевантна, т.е. разпределянето на отговорността на двамата водачи спрямо пострадалия е извън предмета на спора - размерът на вредата, обусловен от действията на всеки съизвършител, е от значение само в отношенията между тях, а не спрямо пострадалите. Ето защо, възражението, че вредоносният резултат е настъпил поради поведението и на друг водач, незастрахован при ответника, не води до намаляване на отговорността на последния като конституиран в производството ответник в качеството му на застраховал гражданската отговорност на един от причинителите на ПТП, в случая, признат за виновен от наказателния съд.

По горните съображения относно предмета на спора въззивният съд отказа да спре производството поради повдигнато обвинение за причиняването на процесното ПТП и срещу водача на МПС, застрахован при третото лице помагач. Тук следва да се съобрази, че привличането на трето лице в процеса като подпомагаща страна е средство за защита на привличащата страна, която подчинявайки привлеченото лице на силата на мотивите към решението (чл. 223, ал. 2 ГПК), цели да обезпечи своето правно положение, при неблагоприятен за нея изход, в един бъдещ процес между нея и третото лице с предмет преюдициално притезание на правото, предмет на иска, воден срещу подпомаганата страна. Съпътстваща цел на привличането е и процесуалното съдействие на привлеченото лице в процеса, в който участва привличащата страна. Правото на участие на привлеченото трето лице се обосновава с интереса на привличащия – главна страна в процеса (чл. 219, ал. 1 вр. чл. 218 ГПК). Ако в хода на производството се установи липса на предпоставки за привличане, третото лице няма да е обвързано от решението.

Във връзка с гореизложеното относно отговорността на застрахователите, в конкретната хипотеза за ответника принципно е налице правен интерес от привличането на третото лице. Този интерес е обусловен от възможността ответникът, като застраховател по застраховка, имаща и имуществен (обезщетителен) характер (въпреки че предмет на ЗГО не е конкретно материално благо), в случай че заплати цялото дължимо обезщетение за вреди, да предяви иск срещу застрахователя на другия съизвършител за заплащане на обезщетение, съответстващо на приноса му. За правото на пострадалото лице обаче, предявено в процеса, определянето на конкретния принос на двамата съизвършители за настъпването на ПТП е без значение, а той ще бъде определен в процеса между двамата застрахователи. Този извод е валиден като се изходи и от положението, че мотивите към решението, в които се разглежда въпросът за съизвършителството без това да се отразява на самото решение, не подлежат на самостоятелно обжалване, въпреки че имат обвързващо действие в отношенията на третото лице със страната, която го е привлякла (чл. 223, ал. 2 ГПК), те не са източник на сила на пресъдено нещо (т. 18 от ТР № 1 от 04.01.2001г. по гр. д. № 1/2000г., ОСГК на ВКС). Ето защо, въззивният съд в случая не дължи произнасяне по доводите във въззивните жалби на ответника и на третото лице на колко се оценява приносът на всеки от двамата водачи, застраховани при тях. Въз основа на заключението на изслушаната авто-техническа експертиза, изготвена въз основа на относимата към механизма на ПТП документация и въз основа на показанията на свидетели-очевидци на ПТП (на които няма основание да не се даде вяра), се налага извод, направен и в мотивите към обжалваното решение, че ПТП е настъпило и поради противоправно поведение на застрахования при третото лице водач - след като лекият автомобил Алфа (управляван от застрахования при третото лице водач Й.) е навлязъл в кръстовището, където е станало ПТП, на червен за него сигнал и е спрял на 0, 7 м в лентата на другия автомобил, което е било възприето като опасност от другия водач, предприел спиране и рязко завИ.е наляво, при което е изгубил устойчивост срещу странично плъзгане, довело до причиняването на ПТП със стоящите на тротоара пешеходци, въпреки че и при избраната от него скорост е имал възможност да заобиколи другия автомобил без съприкосновение (така и уточнението на вещото лице в съдебно заседание). Показанията на св. Й., че не е навлизал в кръстовището съдът разглежда като защитна теза, още повече

предвид обстоятелството, че срещу него също е повдигнато обвинение по повод процесното ПТП, но конкретната му съпричастност към настъпването на същото ще се установи в наказателното производство.

Така мотивиран, въззивният съд прие, че решението, предмет на инстанционен контрол, е правилно и следва да се потвърди. На основание чл. 78, ал. 1 ГПК вр. чл. 38, ал. 2 вр. ал. 1, т. 2 ЗА в тежест на ответника и в полза на адвокатско дружество „Й. и Е.“ следва да се присъди сумата 12 780 лв. с ДДС – адвокатско възнаграждение за безплатна правна помощ на ищцата, оказана във въззивното производство.

Водим от горното, Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 265670 от 8 септември 2021г. по гр. д. № 16092/2019г., поправено с решение № 267123 от 23 декември 2021г., на Софийски градски съд, I ГО, 2 състав.

ОСЪЖДА „Застрахователно акционерно дружество ДаллБогг :Живот и Здраве” АД, ЕИК 200299615, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК вр. чл. 38, ал. 2 вр. ал. 1, т. 2 ЗА, да заплати на адвокатско дружество „Й. и Е.“

сумата 12 780 лв. – възнаграждение за безплатна правна помощ за въззивна инстанция.

Решението може да се обжалва, при условията на чл. 280 ГПК, в едномесечен срок от връчването му пред ВКС на РБ.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____